

Упечатљиво је, али вероватно се могло и очекивати, да је велики број људи у Вашингтону био изненађен и запањен како је Русија одговорила на покушај председника Михаила Сакашвилија да уз употребу силе поново успостави контролу над Јужном Осетијом. Изјаве у којима је изражено највеће негодовање управо долазе од особа унутар или изван Бушове администрације које су, претпостављам ненамерно, допринеле стварању ове кризе. И као што се већ десило код накнадног оправдавања за инвазију на Ирак због оружја за масовно уништење, они који сада захтевају предузимање озбиљне акције против Русије, истичу недостатак демократије и њено тиранско понашање, нарочито према својим суседима, а да истим људима акценат притом није на томе како је заправо до сукоба дошло. Исто као и у случају Садама Хусеина, ови појединци осуђују свакога ко указује на чињеницу да ствари нису увек црно-беле, и да Влада Сједињених Држава можда има свој удео у одговорности за кризу, јер је држала страну агресивним тиранима, у овом случају, у Тбилисију.

Ипак, много је њих како унутар тако и изван Бушове администрације предвидело да ће одлука САД о спровођењу независности Косова без сагласности Србије дозволити Москви да још безобзирније учврсти своје присуство у Абхазији и Јужној Осетији. Кремљ је јасно ставио до знања да ће независност Косова без сагласности Србије и одобрења Савета безбедности УН сагледати као преседан за две грузијске де фацто независне енклаве. Штавише, пошто председник Сакашвили није скривао своју амбицију да поново освоји Абхазију и Јужну Осетију, Москва је јавно и незванично упозоравала да ће Грузија наићи на јак отпор Русије уколико употреби силу за поновно успостављање контроле у овим областима, укључујући, уколико то буде потребно, и ваздушни напад на територију Грузије.

Дакле, било би занимљиво знати шта је председник Сакашвили мислио кад је у четвртак ноћу, након неколико дана пушкарања релативно ниског интензитета око Јужне Осетије и главног града Цхинвалија (за шта су Грузијци кривили грађане Јужне Осетије и обрнуто), и неколико сати након што је на државној телевизији изјавио да је дошло до прекида ватре, он ипак наредио свеобухватан напад на Цхинвали. И, обратите пажњу на овај детаљ, напад је могао да успе само уколико би војне јединице Грузије прошле баш кроз батаљон руске војске у међународним мировним снагама, који тамо служи у складу са споразумом потписаним у Тбилисију 1990. године. У тим околностима, руске војне снаге имале су три избора: да се предају, да побегну или да се боре. Одлучили су да се боре – поготову због тога што у руској војсци има много војника из Јужне Осетије чије породице и пријатељи живе у Цхинвалију који се налазио под ваздушним, копненим и артиљеријским нападом Грузије. Сакашвили је наивно рачунао да може да настави блицкриг у Јужној Осетији, а да Руси не крену у контранапад.

Бушова администрација као и други коментатори са стране сада остају запањени непропорционалним одговором Русије. Међутим, пропорционалност зависи од угла гледања. Јула 2006. године, након што је Хезболах ухапсио два израелска војника и још три убио – мањи губици од оних које су руске трупе задобиле у Цхинвалију – Израелци су започели масовно бомбардовање Либана, укључујући и Бејрут, при чему је погинуло

више од хиљаду Либанаца, од којих велики број цивила. Када су неки у Савету безбедности УН тражили да се Израел осуди због „непропорционалног одговора“, Сједињене Државе су се свесрдно заузеле за Израел и спречиле доношење било какве осуде.

Упркос оваквом предисторијату, Сједињене Државе су правиле погрешне потезе у току бављења овом кризом. Не постоји ниједан изводив начин да се руске снаге уклоне из Абхазије и Јужне Осетије без ступања у велики рат са Русијом, за шта се ниједан одговорни амерички лидер у овом тренутку не би залагао. Међутим, без обзира на одговорност коју Сакашвили има у овом сукобу, Америка не сме дозволити да побуњена Русија сасвим порази и победи неког од њених савезника. У складу с тим, први приоритет Сједињених Држава јесте да Москви јасно стави до знања да ће било какав покушај насилног смењивања режима у Грузији оставити озбиљне последице на однос Сједињених Држава и Русије као и да ће Сједињене Државе помоћи Грузији у пружању отпора.

Мада Москва зна да САД неће послати своје трупе, ми можемо да обезбедимо велику војну помоћ Тбилисију и да значајно осујетимо руско војно напредовање. Враћање грузијских трупа из Ирака у своју земљу само је један корак у том правцу. Мада се грузијска армија са руском војском не може мерити у људству, може се мерити у својој снази након вишегодишњег двоцифреног улагања из буџета и америчке опреме и обуке. Осим тога, за разлику од Абхазије и Јужне Осетије, где је већина становништва пријатељски расположена према Русима, било какав покушај Русије да окупира Грузију вероватно би довео до масовног народног отпора.

Москва пориче да има у плану да крене у освајање Грузије, стога би Бушова администрација требало да је држи за реч и да се потруди око тога да се проблем реши дипломатским путем као и да понуди неко решење уколико то буде неопходно. Међутим, кад то буде постигнуто, требало би пронаћи начина да са Русијом успоставимо сарадњу у у циљу остваривања основних америчких интереса. Такође би требало да занемаримо хистеричне критике које долазе од Сакашвилијевих америчких заштитника, који мало превише протестују – можда због тога што је њихово неразумно охрабривање грузијског председника било фактор који је одвео у рат.

(Аутор је председник “Никсон центра” и издавач Тхе Натионал Интерес-а.)

(11.08.2008. The National Interest)